

Odgovor na pismo uredniku autora Zdravka Perka i suradnika u *Liječničkom vjesniku* 146(11/12)

Answer to the letter to the editor
by author Zdravko Perko and associates
in *Liječnicki vjesnik* 146(11/12)

Poštovani gospodine uredniče,

U prošlom broju *Liječničkog vjesnika* pročitali smo pismo uredniku kolega Zdravka Perka i suradnika iz Kliničkoga bolničkog centra Split. Drago nam je da kolege primjenjuju novi robotski sustav te da su izvijestili o prvim operacijama ovim sustavom u svojoj ustanovi. Raduje nas svako uvođenje novih tehnologija i unaprjeđenje kvalitete zdravstvene skrbi za naše bolesnike. Ipak, potrebno je naglasiti da je razvoj robotske kirurgije u Republici Hrvatskoj započeo 2019. godine u Kliničkom bolničkom centru Zagreb, kao Središnjoj nacionalnoj bolničkoj ustanovi, uvođenjem prve robotske kirurške platforme u zdravstveni sustav Republike Hrvatske, što je vidljivo iz objavljenih radova u međunarodnim časopisima¹⁻⁷ i što je otvorilo put razvoju robotske kirurgije u našoj zemlji.

Tako smo od 2019. do danas u KBC-u Zagreb izveli ukupno 1.031 operaciju asistiranu robotom, od toga 833 operacije koristeći robotsku platformu *Senhance*, a od srpnja 2024. godine 198 operacija koristeći robotsku platformu *Da Vinci Xi*.

Koristeći robotsku platformu *Senhance* učinili smo:

- 798 radikalnih prostatektomija,
- 12 adrenalektomija,
- 11 operacija cisti bubrega/nadbubrežne žlijezde,
- 6 nefrektomija,
- 4 pijeloplastike,
- 2 histerektomije s obostranom adnektomijom.

Koristeći robotsku platformu *Da Vinci Xi* posljednjih šest mjeseci učinili smo: 151 urološku operaciju (100 radikalnih prostatektomija, 35 parcijalnih nefrektomija, 16 ostalih zahvata), a naši kirurzi su izveli su 47 operacija (19 operacija kolona, 22 kolecistektomija, 6 operacija ingvinalnih hernija).

U primjeni robotske platforme *Senhance* među vodećim smo centrima te smo pojedine zahvate izveli

među prvima u svijetu. Kada smo iste 2019. godine započeli s prvim operacijama, osnovali smo i Centar za robotsku medicinu u KBC-u Zagreb kao jedinstvenu platformu za daljnji razvoj robotske kirurgije u Republici Hrvatskoj. Kroz ovaj Centar povezali smo se s Regionalnim centrom izvrsnosti za robotske tehnologije Fakulteta strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu, s kojim provodimo projekt razvoja robotskog sustava za biopsije prostate.

Rezultate i iskustva s korištenjem robotske platforme *Senhance* objavili smo u značajnom broju radova u domaćim i međunarodnim časopisima¹⁻⁷. Potrebno je istaknuti i činjenicu da su se kod nas educirali kolege iz drugih zdravstvenih ustanova u Republici Hrvatskoj, ali i iz inozemstva (Njemačka, Slovačka). Naši stručnjaci sudjelovali su kao edukatori u Njemačkoj te kao pozvani predavači na međunarodnim kongresima u Australiji, Italiji, Njemačkoj, Sloveniji, Tajvanu i Turskoj, što dodatno potvrđuje prepoznatljivost KBC-a Zagreb u području robotske kirurgije.

Novi poticaj našem višegodišnjem programu na području robotske kirurgije dala je i implementacija novoga robotskog sustava *Da Vinci Xi* u srpnju 2024. godine, kao prvog ovakvog sustava u javnom zdravstvenom sustavu Republike Hrvatske. Trenutno je u tijeku edukacija i trening tima torakalnih kirurga, čime se širi spektar primjene robotske kirurgije u našem Centru.

Kao što su i kolege iz Splita navele, razvoj robotske kirurgije u Hrvatskoj koji je započeo u KBC-u Zagreb još 2019. godine, sigurno nije bio niti lagan niti jednostavan. Tražio se dodatni angažman svih struktura uz jasnu ideju vodilju: pružiti našim liječnicima mogućnost primjene najnovijih tehnologija u liječenju bolesnika, a još važnije, našim bolesnicima uvjete i mogućnosti liječenja koje se koriste u razvijenom svijetu.

KBC Zagreb, kao začetnik robotske kirurgije u Hrvatskoj, svojim je iskustvom pomogao da i druge ustanove nabave ili planiraju nabavku robotskih sustava. To će, na naše zadovoljstvo, učiniti robotsku kirurgiju šire dostupnom metodom liječenja u Republici Hrvatskoj.

Danas je KBC Zagreb temeljem svojih rezultata prepoznat centar u primjeni robotske kirurgije, ne samo u Republici Hrvatskoj, nego i u svijetu. Nastavit ćemo razvijati ovu granu medicine, pomagati drugim ustanovama te pružati najbolju moguću skrb našim bolesnicima.

Željko Kaštelan, Davor Mijatović, Nikola Knežević, Tvrtko Hudolin,
Tomislav Kuliš[✉], Petar Matošević, Luka Penezić

Klinika za urologiju, Klinički bolnički centar Zagreb
Centar za robotsku medicinu, Klinički bolnički centar Zagreb
Klinika za kirurgiju, Klinički bolnički centar Zagreb

✉ Adresa za dopisivanje:

Doc. dr. sc. Tomislav Kuliš, <https://orcid.org/0000-0002-0895-5691>
Klinika za urologiju, Klinički bolnički centar Zagreb, Kišpatićeva 12, 10000 Zagreb,
e-pošta: tkulis@kbc-zagreb.hr

LITERATURA

1. Kaštelan Ž, Knežević N, Hudolin T, Kuliš T, Penezić L, Goluža E i sur. Extraperitoneal radical prostatectomy with the Senhance Surgical System robotic platform. *Croat Med J.* 2019; 60(6):556-9.
2. Kastelan Z, Hudolin T, Kulis T, Penezic L, Gidaro S, Bakula M i sur. Extraperitoneal Radical Prostatectomy with the Senhance Robotic Platform: First 40 Cases. *Eur Urol.* 2020;78(6):932-4.
3. Kulis T, Hudolin T, Penezic L, Zekulic T, Saic H, Knezevic N i sur. Comparison of extraperitoneal laparoscopic and extraperitoneal Senhance radical prostatectomy. *Int J Med Robot.* 2022;18(1):e2344.
4. Kastelan Z, Hudolin T, Kulis T, Knezevic N, Penezic L, Maric M i sur. Upper urinary tract surgery and radical prostatectomy with Senhance® robotic system: Single center experience – first 100 cases. *Int J Med Robot.* 2021;17(4):e2269.
5. Knežević N, Penezić L, Kuliš T, Zekulić T, Saić H, Hudolin T i sur. Senhance robot-assisted adrenalectomy: a case series. *Croat Med J.* 2022;63(2):197-201.
6. Hudolin T, Kuliš T, Penezić L, Zekulić T, Knežević N, Čikić B i sur. Senhance robotic radical prostatectomy: A single-centre, 3-year experience. *Int J Med Robot.* 2023;19(6):e2549.
7. Kulis T, Samalavicius NE, Hudolin T, Venckus R, Penezic L, Nausediene V i sur. Robotic-assisted radical prostatectomy: a multicenter experience with the Senhance Surgical System. *World J Urol.* 2024;42(1):39.

Pratite nas i na portalu *Liječnički vjesnik*

Hrvatski liječnički zbor pokrenuo je 2017. godine portal *Liječnički vjesnik* koji se čita na poveznici:
<https://lijecnicki-vjesnik.hlz.hr>

Liječnički vjesnik (LV), službeni recenzirani časopis Hrvatskoga liječničkog zbora objavljuje uvodnike, stručne i znanstvene radove, preglede, prikaze bolesnika, lijekova i metoda, prethodna znanstvena i stručna priopćenja, osvrte, pisma uredništvu, prikaze knjiga i druge priloge.

Na portalu u bazi nalaze se svi radovi od 2003. godine nadalje koji se mogu pretraživati po naslovu, autoru, godini ili rubrici.

Čitajte nas na web stranici:

<https://lijecnicki-vjesnik.hlz.hr>

